

A Honvéd

Előfizetési ár:
Egy évre 7 kor. 20 f. Fél évre 3 kor. 60 f.
Negyed évre 1 korona 80 fillér.

Megjelenik
minden hó 1-én és 15-én.

A lap jövedelme az ezred hadi özvegy
és árva alapját gyarapítja.

Juhász ezredes.

Bevégeztetett . . . 45 havi угyszólván teljesen megszokott nélküli harcéri szolgálat után felsőbb parancs, szeretett ezredparancsnokunkat, Juhász László ezredesét a honvédelmi minisztériumba szólította.

Nehéz feladat egy új kötelességet megismerni tanulni, nagyon nehéz és szokatlan, sőt sokkalta nehezebb, mint a megszokott kötelességérzet követelményeit megvalósítani.

Mi tudjuk, hogy szeretett vezérünkben ezen újabb feladat méltó emberére fog találni.

Bucsuzunk kell. El kell válnunk. Az a háború, a mely milliók pusztulását, tengernyi könnyét, égbetörő bánatát, fájdalomát és keserűségét okozta, nem tagadta meg önmagát. Brutálisan kegyetlen volt! Hát nem kegyetlen a dér, a fagy, a mely elhervasztja a fakadó rügyet, megöli a zsenge hajtást? Hát nem kegyetlen a sors, a mely elszakítja tőlünk szeretett vezérünket akkor, amidőn a megértésen alapuló, a jövőre irányuló, az ezred dicső életét az utódoknak követendő példaként megrögzítő tevékenység megindult, s amidőn a jelen küzdelmei közepette és nehézségei dacára elmerültünk a múltba, hogy a jövő gyöngyét kihalásszuk belőle?!

Hogy mi volt nekünk Juhász ezredes? Nehéz megmondani!

„Az emberi szó olyan mint a repedt üst, mert akkor, amidőn a csillagokat szeretnők annak zengettségével elérzékenyíteni, csupán medve táncoltatásra alkalmas dallamokat tudunk kiverni rajta.“

Mi volt nekünk Juhász ezredes? Ha ezt akar-nám megmondani, le kellene írnom az ezred két éves történetét! Ő volt a mi örömünk, ha siker jutott osztályrészül, mert elsősorban neki köszönhetjük azt és ő volt a mi fájdalomunk megtestesülése, ha a balsors és az ellenség túlereje összeszorított fogakkal hátrálni

kényszerített, mert ilyenkor minden keserűséget, bánatot magára vállal!

Ő volt a mi vágyaink, törekvéseink halk szavának harmonikus rezonátora, a ki mindenkivel szemben csengő diadalkiáltással erősítette a mi félénk hangunkat!

Csupán egyes neveket ragadok ki e világot pusztító orkánban az ezred történetéből. Kujanow, Gni-lowodi, Barys, Horosanka! Mindmegannyi az orosz-szal vívott hősi küzdelem maradandó mérföldköve! És Őt ott találjuk mindenütt, amint együtt szenved, fájdalomkat mérsékel s a siker örömet övéire átruházza!

A kép változik.

Alattomos ellenség ellen tör előre oláht verő ezrede!

Görgényvölgyi diadalmas, hatalmas harcok, a bosszúállás isteni iendületével végrehajtott üldözés az oláh határig, egy mindent elsöpréssel fenyegető orosz offenzíva megállítása, a haza szent határanak védelme az Uz és a Csobános völgyben, a midőn tiszteres tulerő szakadatlan rohamai sem tudták ezredét egy tapodtatnyi föld átengedésére sem kényszeríteni: mind az Ő vezetésének dicsőségét, munkájának nagyságát hirdetik.

És hiába volt 5 véres hét ádáz rohamosorozata az orosz részéről! Hiába, mert a honvéd ellenállásának gyökere az erkölcsi erőből állott, mely táplálékát a hazaszereteten, kötelességtudáson kívül parancsnoka felemelő példájából és parancsnoka iránt érzett rajongó szeretetéből szivta fel!

Nyugodtabb napok jöttek. A harci-zaj halkult ugyan, de nem csitult el teljesen. És Ő állott maroknyi ezrede élén, felkészülve mindhalálig!

A Gondviselés másként határozott és abban a munkában, amely keleti ellenségeinket letörte, ezredének az a nehéz feladat jutott, hogy ércfalként állja útját a tehermentesítő orosz áradatnak. Hála Istennek erre nem került sor.

A magyar honvéd hősiessége az oroszot és oláht kiverte az ellenségeink sorából.

Mig idáig jutotunk, addig is a mult dicsőségén felbuzdulva folyt a jelen lázas munkája a jövő nemzedékért. És ebben a munkában Ő nem részét vette ki, hanem annak egész terhét vállaira emelte.

A legegyszerűbb honvéd jogos kérését lelkiismerete parancsának tekintette és az övéiről való gondoskodás soha nem szűnő igyekezete számára még a pi-nenés ritka óráiban is munkát jelentett.

Sokan hangoztatják, különösen a csüggedők, a bátortalanok, hogy a mig lesznek a vihartól védettebb emberek, addig mindig kevesen lesznek azok, a kik a háborút csinálják és milliányi lesz azok száma akik elpusztulnak benne.

Sokan azt mondják, hogy ha az ember a rajvonalból hátra téved, meg-meg legyinti a viharból jágy fuvalommá csitult légáramlat, s ott már az egyenrúha is fényesebb, a szívekben virulóbb a bizakodás, mig a hol szenvedő emberek élnek, ott a bizakodás virágát körövé sorvasztotta a tiltakozó sóhajtás, hogy barcsak már vége szakadna az irgalmatlan gyilkolásnak.

A mi szeretett ezredparancsnokunk hervadhatatlan érdemeinek legszebbike volt az, hogy Ő magát soha sem kímélte. Ott volt mindenkor, a hol a legnagyobb volt a veszély, s ott nemcsak szigorú és igazságos vezérnek, hanem a bajban segítő bajtársnak is bizonyult.

Fáradhatatlan kötelességteljesítésével, veszélyt nem rettenő bátorságával, követésre méltó példájával soha sem engedte embereinek lelkében a bizakodás virágát körövé elszáradni, hanem azt a végső győzelem gyümölcsét meghozó terebélyes fa egyik dús, reménnyel biztató fajtásával fejlesztette.

Az emberi lény nagy átka az, hogy elégedetlen, soha se becsüli a meglevőt teljesen érdeme szerint, s csak akkor ismer fel értékeket, midőn azokat már elvesztette.

Hiszen az emberi lét ingadozó. Olyan mint a falevél, mely a zugó örvény melyében kavargog, de az, a kinek van fajsúlya, nem tűnik el a feneketlen mélységben, felszínre tör és halad célja felé. Mire azonban észrevesszük, az örvény zajlása már elsodorta tőlünk. De talán nem visszahozhatóanul?

Igy vagyunk mi is. Titokban reménykedve várjuk, hátha a közös cél szentsége ismét összehoz?

És addig is, a jövőben, mi lesz számunkra az Ő kimagasló egyénisége?

A hazáért dolgozó kötelességtudás és teljesítés, munkaszeretet és lelkiismeretesség elérhetetlen mintaképe, melyet azonban megközelíteni törhetetlen óhajunk!

Kötelességérzet, kötelességteljesítés, lelkiismeretesség! Az irtózatoss küzdelemben, a mely világszerte tombol és elrabolja milliók életét, elvész, elsápad, elműlik az érzések mécsvilága, helyükbe sokszor a végsőkig megerőltetett Ember gépiesen merev, szinte öntudatlan munkája lép. De a szívek és lelkek harmóniáját, a győzni akarást a véráradat nem tudta bennünk letörni Győzünk keil minden áron! Ezért semmi ár sem lehet nagy, de a mig ez bekövetkezik, összeszorított fogaink rekesze közül csak kötelességtudásunkat a végtelenségig sarkait önbiztató kiáltás hagyhatja el. Ő nevelt bennünket erre!

És keil, hogy ez a szent érzelem, a kötelesség mindent átható érzete betöltse lelkünket! Baj az, ha

aztán sorsunk olyan, mint a tüzes fahasabé, a mely — mialatt másokat melenget — önmagát emészti fel?

Balsors-e az, ha a kis méh végzete jut nekünk osztályrészül, a mely köpűjét védve fulánkját az ellen-ségbe mártja belé, ő azonban elpusztul?!

Ugy-e hogy ez nem lehet baj?

Aranyszavak! Hányszor hallottuk ezeket, szeretett ezreparancsnokunk buzdító szöszataként.

Megtanított bennünket a helyest nem csak akarni, de még életünk árán is megvalósítani!

Megtanított bennünket a mának a jövőért folyó verejtékes viaskodásában egy örök érvényű, mindent tulszárnyaló és leküzdő törvényre, a kötelességérzet elenyészhetetlen törvényére, a melynek örök szava mindent tulharsogva mondja:

A kötelességteljesítés úgy leng mint az inga. Be-nyomások, eszmék, hajlandóságok, emberi gyarlóságok, elernyedés, elpuhultság, nemtörődömség, fásultság, a véges emberi lét lenyügöző vonatkozásai lengetik azt; azok lendítik ki a szélsőségek felé. De bármilyenek is legyenek ezek a kilengések, a kötelességteljesítés ingájának van egy, a szélsőségeket jótékonyan ellensúlyozó és eligazító tényezője, a mely nem mint pillanatnyi impulsus, nem mint pillanatig ható lökés érvényesül benne, hanem mint vele született gravitáció. Ez a kötelességérzet ereje, a mely őt a szélsőséges kilengésekből a függőleges irányban, az eredményes működés vonalában tartja állandóan.

A mi szeretett ezredparancsnokunk nem csak a ma, hanem a jövő követelményeinek megvalósítását is szolgálta az ily kötelességérzetre való neveléssel és annak jó példaadással való fokozásával.

Lelkünkbe véste azt, hogy mi is az a kötelességérzet? Egy magasabb rendű érzés, a mely látni tud akkor is, midőn a szürke közöny tekintete elcsiklik vallami felett! Egy eszményi érzés, a mely meghallja nemcsak az utolsó sóhajtó bajtárs susogó üzenetét és a veszedelem válságaiban elrebegett kívánságok fel-felzokogását, hanem a távolban, az elhagyott, az árván maradt otthonban egy hűron végig rezgő hanghullám utolsó vibrációjához hasonlóan fel-feltörő, de az élet súlyának sordinójával hihetetlen halkká tompított sóhajt is!

Csak az ily magasztos érzést érzékelheti édesnek az örömet és enyhítheti a panaszt, verejtéket, küzdelmet és fáradságot!

A mi szeretett vezérünk ezt az érzést belénk oltotta. Megértette velünk, mi az, nem a mának, hanem a jövőndő nemzedéknek dolgozni s az erre fordított fáradságot nem sajnálni. Hiszen ha a jelenkor az aratást már nem is érheti meg, izzadó fáradozásainak az a remény nyujt nyhnet, hogy egykoron majd a tört ösvényen akadálytalanul haladó utódok a dús aratásért a magvető poraira fognak áldást rebegni!

És mi adhatunk-e valamit azért, hogy Ő lelkének jobbik felét pazarolta reánk? Ha az ember már érzéseinek kifejezéseiben is gyarló, mennyivel inkább hiú ábránd az a törekvése, hogy egy jó tettet viszonozhasson! Mily silány ellenérték az, a mit mi adni tudunk s a mit mi hálának nevezünk!

Mert a hála relativ dolog, pusztá szó, a mely azonban, ha mélyen átérző lélekben fakad, olyan lesz, mint a himpor, azaz abszolút termékenyítő erő: még a legszürkébb egyénekből is nagy teljesítményeket vált ki, az emberi lelkek mélyén szunnyadó érzéseket meg-

termékenyítve, a bizalommal várt siker pompázó virágjába szőkenti azokat.

Mi ezt a hálát átérezzük. És az a tér, a mely hálánk megvalósítására lehetőséget nyújt, oly nagy, hogy csak mindnyájunk erőfeszítéseinek egyesített eredménye töltheti be.

Szeretett ezredparancsnokunk bucsuzik tőlünk. A Gondviselés nem adta meg neki azt a kegyet, hogy vitéz ezredét a végső diadalra vezethesse és azután a békés munka otthonába visszavezérelhesse.

Válaszúton vagyunk. Ha Herkules megállt volna a válaszuton, philister lett volna belőle! Nekünk sem szabad keleskednünk, állodogálnunk.

Szeretett vezérünk éltének hajóját elragadja tőlünk a háboru fergetege. Azonban végső célunk egy, csupán az utírány más.

És ha majd a vihar elsimul, ha a kizajlott fájdalomfelhőkön a jövő reményének szivárványa fog tündökölni, ismét találkozzunk a révben, a boldogan munkálkodó béke viharmentes kikötőjében.

Addig még sok könny, termékenyítően kiömlő nagy vérfolyam áll utunkban. Vagy talán már nem? Nem tudhatjuk.

Egyet azonban tudunk: az Ő szelleme mindig közöttünk lesz és serkenteni, támogatni fog bennünket.

Jézus mondá: „Eljött az eső, eljött az árvíz és eljöttek a szelek: megütözték a házbá, de az nem romlott el, mert köszikán építettet.”

Ez a köszikla a távozó szeretett ezredparancsnok által belénk oltatott kötelességteljesítésünk jogos és feltétlen bizalma a végső diadalban!

És te fáradt honvéd, ne csüggedj! Karod sujtása ne gyöngöljön! Akit úgy szeretél, bálványoztál, el-

ment tőlünk, de együtt érzése, szive, lelke, emléke és serkentő példája karok lankadását el fogja úzni!

Ne essünk kétségbe, asszonyi siránkozás nem használ!

A nagy Goethe örökszéken írja:

„Weibisches Zagen, englisches Klagen wendet kein Elend, macht dich nicht frei! Allen Gewalten zum Trutz sich erhalten, nimmer sich beugen, kräftig sich zeugen, ruft die Hilfe der Götter herbei!”

El kell bucsuznunk. A válás fájó órája elérkezett! Zola regénye: „A munka” jut eszembe.

Két jó barát végső útjára kíséri ki a harmadikat, az addig elválpatatlant Némán állnak az emberi lét szomorú symboluma, a sir előtt, majd egyik is, másik is megtöri az enyészet birodalmának csendjét.

Az egyik mond szépet, jót, kétségbeesett könyvekben tör ki és átkozza a sorsot, a mely elszakította tőlük a földön a legbecsesebbet, az igaz barátot.

A másik fájdalomt megkínzott lelkébe fojtva, csupán így szól, röviden, de szavaiban a mérhetetlen fájdalom enyhítő balsama már benne van.

„Allons! Travaillons! Gyerünk dolgozni!”

A mi útjaink is szétválnak. A mi fájdalomunk is végtelen, mert az emberi szív, ha fájdalomról van szó, feneketlen.

A mi búcsúnk azonban, hála Istennek, nem örök!

Csupán a nagy munkának a nagy gépnek alkatrész eséréje. Közvetve és más úton ugyan, de egyazonos cél szolgálatában állunk!

Az ellenség még kapuinkon dörömböl. Rontásunkra tör. A szeretett parancsnoktól, az igaz és megértő bajtársától való válás keserű érzését elfojtva mondjuk: „Gyerünk dolgozni! A jövőért!” **Dr. M. L.**

Naplóm novellája.

(1916. május, június.)

Utászok.

Egy idő óta itt élnek közöttünk. Jobban mondva alattunk. Lázasan dolgoznak, csákánnyal, ásókkal, mélyen lenn, mint egy kútban, kopognak, meghajolva furják magukat előre a sötét aknában. Félmeztelen vakondok ők a forró, iszapos agyagban, sárosak, rongyosak. A hajuk állandóan csapzottan lóg homlokukba, az agyag összeragasztja a haját, szemöldököt és bajuszt egy szörccsomóvá, mely alól sötét szemük úgy csillan elő, mint holmi hű kutyák tekintete. Inkább mogorvák, keveset beszélnek, és csak egymásközt.

Mikor előtűnnek a mélyből megtörlük homlokukat a zubbony ujjával és nagyot lélegzenek.

Nézik a Napot.

Félig hűnyt szemmel és valami fanatikus vágyakozással nézik a nagy, fényes Napot, mely *itt fenn* hűségesen sörzja a világosságot reggeltől estig.

Egyenesítik zsidbadt derekukat és nyújtóznak, hogy a csontok ropognak tőle, nyikorognak a csontok, mint egy tulfeszített gép alkatrészei. Aztán felveszik a zubbonyt, megtörlük a csákányt, szépen, fényesre, gondosan, közben pár szót váltanak azokkal, akik most jöttek a faluból, ahol a pihenőt töltik.

Komolyan, de minden különösebb nyomaték nélkül mondják a közömbösnek látszó szavakat:

— Tíz méterrel beljebb vagyunk.

— Víz?

— Majdnem időig ér már — és a térdükre inu-
tatnak.

— És odaát? — kérdi egy most-érkezett, aki az ingének egyik ujjával van elfoglalva, mely sehogyan sem engedi ki a kezét.

— Csend Háromszor tettünk figyelmet: Semmi.

— Mert süketek maguk Andris bátya! — kiált közbe itt szokatlanul élénken egy vállas legény. — Süketek, bizisten. Én a 3. számú aknában már hallottam a szuszogását is azoknak — és a vállával az orosz vonal felé rándít egyet.

— Úgy szuszognak, mintha furt „feküdj-fel”-t csinálnának.

És nagyot kacag a legény hamiskásan hunyorgatva. Kacag komoly, sötét komor, bajuszos torzonborz fejek között, sima arcával, fehér fogsorát kimutatva.

Fiatal utász Nevet. . . .

De azoknak ez nem tetszik. Az öregeknek. Az egyik rá is förmed, mint egy vén varju krakogva:

Erigy má! Mit marhulsz? Még hogy a hármásban hallottá' valamit! Hisz az hátrább van még mint mi.

Háborúban.

Halotti csönd van kicsiny szobámban,
Édesen alszik kis fiam.

Sötét az éjjel s a némaságban
Lelkemnek ezer réme van.

Hallom az ágyút és látlak téged
Csatában küzdő jó uram.

Otthonunk csendje s a világ zaja
Zsibbasztja el szívem, agyam.

Hajnalban, akkor, ha fölébredek,
Lelkemben oszlik a ború —

Rózsaszín lap és levél se lenne,
Hogyha nem volna háború!

Fukászné Bohály Sz.

Juhász ezredes búcsúja az ezredtől.

114. sz. V 9. ezs. parancsból kivonat. 1. Bácsú az ezredtől. Az ezredparancsnokság alól felmentettem és a Honvédelmi Miniszteriumba lettem berendelve.

A harcok egész sorozata zajlott le parancsnokságom alatt és büszkén mondhatom, hogy bármily súlyos áldozatokat kívánt is tőlünk a sors, az ezred minden egyes tagja, minden alkalommal megmutatta, hogy királyáért és hazájáért minden áldozatra kész.

— Egy frászt!

Vélekedik a másik öreg és felveti vállára a csákányt, mintegy jelt adva az indulásra.

No, nem lehetetlen azér' — szólal meg egy alacsony kis ember. — Lehet, hogy ott lesz a tanácskozás.

— Hallod-e Gyurka! Ott lesz majd csak meleg! Akkor majd te is úgy fogsz szuszogni! . . .

— Majd elfelejtesz mindig vigyorgóni!

— Akkor vigyorgok amikor kedvem van.

De már indulnak visszafelé a zászlóaljhoz vezető árkon. Egykedvűen lépegetve, földnek szegezett fővel. Mielőtt egy kanyarulatnál eltűnnének, hallani amint a legutolsó, az öreg Andris, fejszöválva megállapítja:

— Bolond vagy tisztára.

És így megy napról-napra, csak kevesebb beszéddel.

Egy szakasz jön, a másik megy.

És *lenn* folyik a munka.

A legtökösabb hivatalos titok és senkinek sem szabad róla beszélni és senki sincs, aki ne tudná. . .

Mindenki tudja.

Kezdve az ezredparancsnoktól a legutolsó löpőlőig, hátul a vonatnál, már mindenki tudja, hogy „a katasztrófa bármely napon várható.”

Ily alárendeltek vettek körül, akikre minden körülmények között biztosan lehetett számítani.

Büszkén tekintek vissza az elmúlt időkre.

Kujdanow, Barysz, Dubienkó, Horosanka, Dryscow, Görgényvölgy, Uzvölgy, Csobános völgy, mind oly emlékeket idéznek fel bennem, amelyben az ezred dicsőséges koszorúja számtalan hábérrel szaporodott.

Különösen ki kell emelnem az 1916. évi november, decemberi Uz- és Csobános völgyi harcokat, a melyekben az oroszok óriási erőfeszítése nem tudta a célját elérni, s bár az ezred egy aránylag óriási kiterjedésben heteken át volt kiteve az óráról órára meg ismétlődő támadások sorozatának, lépésről-lépésre állította meg, a súlyos veszteségével nem törődő roham oszlopokat. Nem győzelmes előnyomulásról volt ezred, de arról, hogy az orosz Erdélybe ne térhessen. Az ezred messze felülmúlta a kötelességteljesítés el-képzelhető legmagasabb követelményeit. Az erők teljes megfeszítése, a nélkülözések heteken át tartó szenvedései, az időjárás mostohasága, a rettentetlen bátorság oly dicső példáját nyújtotta az ezred minden, minden egyes tagja, hogy arról fogalmat csak az tud magának alkotni, aki látta, miként fogy, pusztul az ezred, de az utolsó emberig helyén marad. Az önfeláldozás vagy áldozatokat kívánt. A harcok alatt az ezred elveszett, s midőn az orosz előretörések befejezést nyertek, az ezred harcoló létszáma 210 emberre olvadt le.

Ahol ilyen szellem uralkodik, ahol a kötelesség teljesítésétől át van hatva minden egyes ember, az az ezred a jövőben is csak diadalt arathat.

Fájó szívvel válok meg az ezredtől, melyet 25 hónapon át vezeltem.

Itt vannak, egészen bizonyosan, közel, alattunk, de valamire várnak még.

Egyszer majd valami bitykös orosz kéz meggyújtja az angolzsínórt s elevenen a mennyországba repülünk! . . .

Ég a föld alattunk. Érzik az emberek, teljes egykedvűséggel, megbékülve, vagy akasztófa humorral élve.

— Csak azt nem tudom, hogy fog szent Péter elkovártélyozni bennünket, ha ilyen sokan megyünk be egyszerre a mennybe!

— Csak ezt a jó bakancsot sajnálom, akit tegnap faszoltam.

— Jó lesz valamellik árkangyalnak parádézni benne.

Vagy egy muszi húzza majd le a lábadról, ha nem kapaszkodol ott fenn jól meg, oszt vissza tanács pottyanni.

— Aj! Ha én vissza suppannék, egyenesen a Brusziló (*Brusilow*) fejire szeretnék esni, hogy törje ki a nyavalya, hogy még az égből is magyarok esnek!

Igy beszélnek este a fedezékben, vagy nappal az árkokban immel-ámmal dolgozva: minek? . . .

Folyt. köv.)

Köszönöm minden egyes alárendeltemnek irántam tanúsított szeretetét, bizalmát, ragaszkodását.

Kérem az Úr Istent, hogy a 16. honv. gyalog ezredet jövő harcaiban vezérelje, oltalmazza, adjon neki sok szerencsét, diadalt, dicsőséget.

Isten veletek! Tartsatok meg kedves emlékezetekben, amint én is, bár távol leszek is tőletek, mindenkor veletek együtt fogok érezni.

A 16. honv. gy. ezred története a román harctéren.

Írta: Dr. Máriássy Lajos főhadnagy.

(II. rész, 5. folytatás.)

Ezek a tekintetek arra indították a parancsnokot, hogy megkísérelje azt, ami lehetetlennek látszott, ami már minden tulás nélkül mesébe illő.

Rohamra menni a rohamozó ellenség ellen s a megdöbbenést meglepetés első hatása alatt legyűrni azt! Hiszen ha töltény nincs ott van a szurony, a kedvelt fegyver, ott a puskaagy, az majd elintéz mindent!

Sikerült! A kipróbált harcérték, vitéz elszántság javunkra hozták a döntést. Elkeseredett kézítusa után az ellenség futásnak eredt, nyomában a diadalittas honvédek fáradságtól elriasztó lelkesült rohamával. Az utánpótlás nehézsége miatt már két napja élelem nélkül harcoló honvéd nem ismert akadályt. Nem állott meg a románok állásában, hanem mindegyikük fél-istenként tört előre s igyekezett foglyot ejteni, hogy azután tőle tartalék adagjait, szép fehér kenyérét stb. elszedhesse s győtrő éhségét csillapithassa.

Az éhség, szomjúság érzete egyik, talán a legfontosabb tényező volt a siker elérésében. Az ily módon serkentett előretörést ledöntött fák, a feltartóztatásra összeszedett kisebb román osztagok sem képesek megállítani. Dut 2 h 20 l-kor az 1229 magaslat és az 1220 magaslat előkúpja birtokunkban van. Az elfoglalt vonalon hamarosan 9 század tömről össze, a 16/10, 16 8, 10 8, 10 4, 10 11, a 9 2, 9/7 és a 10. ezred 1/2 zászlóaljja, amelyek Estefányi százados parancsnoksága alá lépnek.

A küzdelem az Uz völgyben is ellanyhult. Északon a II. zászlóalj helyzete is teljesen megszilárdult a több heves ellenséges támadás visszavetése után. Vonala: 1235 magaslat Picormi Sat 1081 magaslat és a Csobánosvölgy elzárása az említett 578 magaslat-tól nyugatra levő fűrésznél. A terv a következő napon ugyanaz, 1342 elfoglalása. Estefányi csoport délről és nyugatról támogatja a 16/l. zászlóalj arctámadását.

Azonban másnap Estefányi csoport a már észbe kapott ellenség 3 zászlóaljával kemény harcban áll.

Előrehaladása lehetetlen. Minden eshetőségre való tekintettel a 16/9 század, amely eddig a 817 magaslatnál volt, az 1265-höz rendeltetett.

Ugy látszik most léptek harcba a Targul Oknán vonatról leszálló ellenséges dandárok, mert foglyovallomás szerint az 1342. Δ -on 3 zászlóalj van s a 4-iket a mai napon vetette harcba az ellenség. Idegcsillapítóként kapcsolódik bele a Pesti Napló munkatársának, Lázár Miklós hírlapírónak, a mögöttes ország-részben dolgozó társadalom polgári képviselőjének látogatása.

A rendkívül heves, éjjel nappal tartó román támadások a hadosztályt visszavonulásra kényszerítik. Az erre vonatkozó intézkedést sietteti az ellenség. Harcoló szomszéd 61 hadosztálynak nehéz helyzete, melynek vonalát ellenséges erők többször beszakítják.

A visszavonulást fokozatosan, lépésről-lépésre hajtja végre az ezred is okt. 28-án, szorosan a határon, 1133—1222 m-ig, Lápos, 1216—1081 magaslat, Csobános völgyi fűrészmalom, 819 Δ —1081—1235 magaslat vonalában helyezkedik el. Északon a 61. hadosztály a V. f. Arsitei 811—1192 magaslat vonalában van, délen az ezredhez a 9-ik ezred csatlakozik.

Megszálló erő: 1133—1222—1081 magaslatig, a Lápos 1222 magaslat előtti 1188 magaslaton félszázad főörs s az ütközetben beérkezett Estefányi csoportnak az ezredhez tartozó 2 százada dandártartalék az 1222 magaslat mögött.

A II. zászlóalj csoportosulása: az I. zászlóaljjal csatlakozásban a 7-ik század a Csobános déli, a 8 század a Csobános északi lejtjén, 1081 magaslattól valamivel nyugatra az 5 század, Picorint Laton fél század, egy táboriörs a 1192 magaslatnál és egy szakasz a Mt. Carnután, mind a 6-tk századból.

Ezredparancsnokság a Magyaros Δ -en.
Csatáriétszám 115 fő századonkint.

Az itt leirt elhelyezkedés több-kevesebb, de lényegtelen változással ugyszólván egész november hó folyamán megmaradt. Ezzel lezárultak az üldözési harcok. Egyelőre a nehéz, fárasztó testi munka napjai vették kezdetüket, amelybe csak szapora járőrmenetek hoztak némi élénkséget, változatosságot.

Az ekkor lezart üldözési harcban az ezred egy másik fajta katonát ismert meg. A hazája földjét kőröm szakadásig szívósan védő románt! A küzdelem első napjaiban az előnyomulás, a szálguló üldözés lendülete a hadosztály csapatait főlénybe jutatta. Csakhamar azonban érvényesülni kellett a nyers anyagi túlsúlynak. Frissen harcba dobott román hadosztályok számbeli fölényét nem lehetett az egy hónapos erős menetekről s véres harcoktól elcsigázott, az üldözés gyors, lélegzet visszafójtó iramában sokszor ellenállhatatlan lendületű csapatokkal ellensúlyozni. Egy hasonlattal élve, az itteni harcok már nem voltak egyebek, mint a megállni készülő mozdony utolsó nekilendü-

lései Kisebb ellenállást lehetséges volt legyűrni velük, a felfogó vasnál azonban meg kellett állnia annak! A tökéletesen berendezett védővonalon friss csapatok, melyeket folytonosan újak és újak tápláltak, állottak őrt s állíthatták meg támadásainkat. Ahol azonban túlerejük kicsiny volt, a siker mindig oldalunkra szegődött. Folytonos támadásaink ujjabb és ujjabb erők idevonására készítették az ellenséget s az a néhány hadosztály, melyet erősítéssel a Moldvai arcvonalra vetett, a Targuljiui csatában érezte javunkra jótékony hiányát.

(Folytatása köv.)

Gondolat forgácsok.

Nem is oly régen volt . . . !

S mégis a fájdalom, borzongás s rettegések súlyos-nehezen megülő, fojtó ködébe merülten hosszasan-távol, — midőn még másképp is tudtak érezni — fátyolos örömben; — midőn az éltető remény nem halt ki egészen s nem volt még feketésötét ür kedélyek fenekén; midőn a kétely nem ütötte fel szörnű gnóm fejét s nem kopogtatott be szürke réme kunyhók s paloták ajtaján, — hol tán a teher egyformán súlyos már s egyformán hullanak könnygyöngyök a kedvesek után

. . . . Idegek küzdelme . . . !

S ma már . . ? Midőn e szó valóra vált s a parányi szálak hajmeresztő táncát járnak fejtetőre állva s midőn a felajzott szálak lázadó akkordja fülünkbe süg, mint húr, mely szakadásig feszült . . . ?

Meddig feszülhet még és mikor s mi lesz, mely e pokoli játékot félrelöki ?

. . . . Vagy születik már hangszer csendben — titokban, melynek zenéje a fájó akkordok zöngéjét csitítja majd s átcsitítja lágyan-csöngve a játszói mollba . . . ?

* * *
Szelid megértéssel, sorsukkal megbékélten, — vagy elcsüggedve, fáradt várakozásban nem törve el-lene? — szemükben a lelki nyugalom fátyolos tükrével néztek egymásra.

Testvérek voltak. A csodás alkotó Erő hasonlatos teremtményei, egyformán vágyva szeretet, nyugalom, boldogulás után

Nem régen egymásról nem sejtve, egymás létéről nem tudva, és nem törődve, a nagy Mindenség egyazon pornyi bolygóján — még pornyibb alkotások Embertestvérek !

S járták az ezerévek kijelölt útját ! Boldog-fáradtan . . . !

. . . . Nyári, viharzón-tobzódó orkán kavarta fel őket s csapta egymásnak — nem akarva —, midőn a veríték meghozta gyümölcsét Hánytatette őket az orkán s talán, — ki tudja? — mikor még élt bennük a felszított vérszomj — egymás szemébe néztek szilajan — vadul . . . ? !

S most az idősodort szelid megértéssel, sorsában megnyugodva, — vagy fásult-várakozón? —, de mégis megértőn nézett szemébe s járt vele együtt segí-tőn-hálásan az ezerévek kijelölt dolgos útját . . . Remélve, várakozón . . . !

* * *
. . . . Ment ő is a porszemek nagy kavardó-sában; elment, hogy megérje — tán ő is a Véget, a testit, a félnő-nehezét . . . !

Elment s ott állta a kinok mocskos ködének lelkére siró rémes képeit Sápadt arcában a halálfélelem verejtékes ráncai mögül nézett szemébe, kinban-vakultan a Rettegettnek s rohant a többivel, dermedt szilajan, haláltól rettegeve-haláltmegvetőn s aratt körülte vércse-víjjogón az Élet ellensége.

S mikor feleszmélt, reszketőn-megtörve, vállán érezte a nehéz keresztet — mint régen, emberszülötte, Istenfia — s járt a Golgotát búsan, fájón, reménytelenül .

— — — — —
S eljött a nap, melyre hangtalan-remélve várt, mely megváltotta a lelki sívárság sápadtan-vigyorgó réme alól. Lerongyolt ruháját még az idegenben cserélte fel mással — átkozattal tán? —, mert nem akarta, hogy szánakozva nézzék.

És akadtak érző, lélekkel bíró emberek, akik megmosolyogták a ruhája miatt !

. . . . Eh, igen, „Emberek“ !

d' Erbé Zoltán.

Repszdarabok.

Ha a palóc jegyet kér.

Szabadka közelebb van haza, mint a harcterről, de nehezen lehet szabadságot kapni. Örül is a baka nagyon, mikor végre a szabadságolási igazolványt a markában láthatja. Rohan is ki az állomásra azonnal. Tolong, furakodik a pénztárhoz, nagyokat taszingat a szorongókon, de már a kis ablaknál van.

- Jegyet kérek.
- Hová? — kérdezi a pénztáros.
- Ejnye, mán ne bolondozzon az úr vélem, — feleli dühösen — szabadságra megyek.
- De hova a jegyet? — Ordítja a szintén türelmét vesztett pénztáros.
- Hát ide he, a *matkomba*, hova máshova nem — feleli a palóc baka.

A nagy hiba.

Embereink most kitűnően élnek. Van enni-inni valójuk bőven, nem is nagyon izlik a hivatalos koszt. Szereznek ők annyit, hogy magukba sem tudják tömni. Pedig az nagy szó, mert jellegzetes, hogy bakáink addig, amíg csak tart egy morzsa az iszákjukban, egyre esznek.

Aminap megszólítja egyik emberit-
ket felelős szerkesztőnk, Kun Berci főhadnagy:

- Hát most jól megy sorotok, mi?
- Jól, még ily jól nem ment. Oszt teccik tudni főhadnagy úr van enni valónk annyi, hogy no.
- Hát' istennek.
- De csak az a baj, főhadnagy úr, hogy nincs a gyomrunknak egy külön *magacinja*, hogy el tudhatnánk tenni benne — ebből a sok jóból — késői időre.

A hősi halált halt özvegyek és árvák.

Eddig azt hittük, hogy csak katonák esnek el egy ezred keretében. Egyik tábori ujságunk hozza tudomásunkra, hogy özvegyek és árvák is hősi halált halnak. Ime a csodabogár:

— — — — tábori ujság jövedelme humánus célt szolgál: az ezredünkben *ellenség előtt elesett*, segítségére szoruló *szomorú árvák és özvegyek* sorsát igyekszik némileg enyhíteni.

Zomborban, a templom előtt.

Két fess tiszt sétál a májusi verőfényben. Jól vasalt nadrág, fekete sapka, csillogó dekoráció a domború férfiui kebleken. Egyszóval a hódítás föltétlen biztos eszközei mind együtt vannak. Karcusú leánykák, sneidig asszonyok. Csillogó szemek, friss törésű seyyem ruhák. Ebben a kedves milliöben egyszerre üde parfümfelhőt emel a levegőbe a májusi szél;

- Ah! Mily kellemes illat, — szól a szöke tiszt, — vajjon honnan jöhet?
- Az én parfümöm, mondja blazirtan a barna.
- Milyen kellemes! Orgona?
- Nem . . . ! Rózsa Centifolia!
- De én érzem: az orgona illat, — veti el-
len a szöke.
- No akkor nem az én parfümöm. Valószínűleg a nyitott templom ajtón át az orgona illatát érzed!

Látom, ez a Május.

Látom, már látom ez a Május: szent tiszta-kék ég sárga napfény, hűs hajnalok, bódult virágok, csoda-párák a naplementén.

Látom, már látom ez a Május: árkok alján este mesélnek
(. . . Valamerre halkan ügetnek zengő-szívű álom-vitézek. . . .)

Látom, már látom ez a Május: fölzendülő, akaró élet; húsz éves szemek megvillannak és kívánják a messzeséget.

Látom, már látom ez a Május: nekifutunk a zöld mezőnek, mint a szelek, csókot-lihegve; de odaát emberek vannak . . .

És az emberek agyonlőnek.

Strypa-front, 1916. máj.
Oberon.

Kitüntetés, előléptetés.

Kinevezés. Orosz hadifogságból visszatért *Frank* Lajos hadapródjelöltet 1918. március hó 15-vel tartalékos zászlóssá nevezte ki a pótzászlóalj parancsnokság. — A m. kir. 12. honvéd pótzászlóalj parancsnokság *Király* István hadapródjelöltet 1917. évi november hó 25-vel tartalékos zászlóssá nevezte ki.

Kitüntetés a különféle alakulatoknál. A m. kir. 29. honv. gy. e. parancsnokság Szlezák Ágoston tizedes, cim. szakaszvezetőt bronz vitézségi éremmel tüntette ki. II. oszt. ezüst vitézségi érmet kapott: Polónyi István szakaszvezető a 11. honv. lovas hadoszt. parancsnokságnál és Martinko Mátyás honvéd a 11. honv. gy. e. parancsnokság Juhász József őrmestert és Juhász János honvédet a II. oszt. ezüst vitézségi éremmel tüntette ki.

Előléptetés az ezredtörzsnél. Az ezredtörzsnél május 1-vel előléptek: Jaszik Béla és Kartik János szakaszvezetők c. őrmesterré.

Előléptetés a pótzászlóaljnál. Groszmann Salamon Éliás tizedest II. o. számvivő altisztté léptette elő a pótzászlóalj parancsnokság. Biedermann Mór őrzetető tizedessé lépett elő. A m. kir. jolsvai 16 III. örklőnlőtmény parancsnokság javaslatára a pótzászlóalj parancsnokság előléptette: Szokcsánszky Lajos kpvj. tiz. cim. őrmestert kpvj. szakaszvezető, cim. őrmesterré, Kovács Lajos őrv. cim. tizedest tizedessé, Jokkel János népf. őrzetetőt népf. tizedessé, Weisz Zsigmond népfelkelőt őrzetetővé. Kozlik Károly e. é. őnk. őrv. cim. tizedes szakaszvezetővé lépett elő. Polumbi Lajos és Freund János őrzetető őrv. cim. tizedessé léptek elő.

Legénységi előléptetés az ezrednél. Purdok János őrzetető tizedessé, Paizs Lajos I. századbeli őrzetető tizedessé, Sereg József 5. századbeli tizedes szakaszvezetővé, Gecze András 5. századbeli honvéd őrzetetővé, Szerhárszky Pál II. gp.szbeli őrzetető tizedessé, Varga Ferenc II. gp. szbeli honvéd őrzetetővé, Lusztig Jenő II. zl. gazd. hív. II. oszt. számvivő altiszt I. oszt. számvivő altisztté, Oláh László 11. századbeli tizedes c. szakaszvezetővé, Leichtig Sándor ezr. segélyhely c. őrmester őrmesterré, Piszó Pál ezr. törzsbeli c. őrmester őrmesterré, Németh István ezr. törzsbeli őrzetető tizedessé, Dokupel Ernő ezr. törzsbeli honvéd őrzetetővé, Zohanyecz István ezr. törzsbeli honvéd őrzetetővé lépett elő.

Az olasz győzelmek titka

vagy:

Meteorologia a modern hadviselésben.

(Egy elkésett riport)

Itta: Tyn.

(Folytatás)

Az olasz hal- és zöldség piacok jellemző szagára gondolva mélan jegyeztem le az utóbbi mondatokat s tovább akartam kérdezősködni, de az Északkelet sectio egy altisztje közlekedett felénk s frissen érkezett jelentéseket nyújtott át a Fővezérnek.

Az Eccellenza olvasta:

— „Doberdói fensikon eső elállt, enyhe délkeleti szél fuj, mérsékelt napfény, kevés letolyó esővíz“ . . . Nagyon kedvező! Nagyon jó! Támadást azonnal elrendelni!

Majd folytatta: „Kis Pahlon felhőszakadás, a csúcsokon hóvihar, hegyekből aláomló nagy víztömegek az utakat elmossák, erős északi szél“ . . . Ah az istenért, telefonáljanak rögtön, a rajvonalakat visszavonni, sátorlábort verni, a ruhaszáritó kályhákba befűteni, este hét órára mindenki szárazban legyen! — Nos, mi a negyedik kérdés? — fordult felém a nagyúr.

— Azon tépelődöm, Eccellenza és velem együtt sokan, hogyan lehetséges, hogy a vitéz olasz hadse-

reg folyton támad, egyik előnyomulás a másik markába hág és ellenben pedig a harcvonal az egész fronton végig ugyanaz, mint a háboru elején?

— Milyen gyermekes kérdés! Előbbi szavából már érettebbnek hittem Önt! (Egy lépcső fokkal visszszakoztam.) De nem csodálom, még nagyon fiatal, iggen fiatal Ön, kedvesem. Nem tud eléggé mélyére hatolni a dolognak. Figyeljen hát ide! Lássá, a mi hadseregünk dicső hadsereg, fölénye nemcsak számban, de kvalitásban is oly óriási a Monarchia hadserege fölött, hogy ha ugy akarók, egyetlen szemhunyororitásunkra, egyetlen intésünkre, szinte napról napra végzetesen megvernök az ellenséget s Bécs és Budapest kellős közepén diktálnók a békét. De ha ilyen rohamosan érniék célhoz, szövetségeseink azt vetnék szemünkre, hogy könnyű győzelmünk volt s nem vettük ki részünket eléggé a nagy feladathól. Ezért mintegy önmagunknak kell megnehezítenünk a hadműveletünket, úgy hogy például minden ezer lépésnyi előnyomulás után ugyancsak ezer lépést visszavonulunk s így végeredményben a régi vonalakon állunk. No és a visszavonulás néha távolabba történik, mint az előnyomulás s ezeknek az adatoknak örökös ingadozásából származik a harcok ama izgatóan érdekes jellege, amely egy, már szinte tulfinomult ferblire emlékeztet és mely a mi csodálatos küzdelmünket annyira jellemzi.

Másrészt azonban tesszük ezt érző emberi szívünkre hallgatva. Mert képzelje csak el, ha a háború rohamos győzelmünkkel egy kettőre véget érne, mi lenne abból a sok szerencsétlen emberből, aki hadseregszállításokkal keresi a kenyerét s abból akarja szerény kis jövőskéjét megalapozni? Nem, uram, ahhoz csakugyan nincs szívünk, hogy e szerencsétlenek szájából kivegyük a falatot!

Micsoda szív! Ah! Eccellenza, ha minden hadvezérnek ilyen szive volna! (Megint feljebb ültem s most már egészen ott voltam a dolgozó asztalnál. Ajándékomat letettem az asztal alá.

Mielőtt tovább kérdezhettem volna, ügyeletes tiszt jött be s jelentette, hogy Panamoff orosz fentaláló óhajit Eccellentiaja előtt tisztelgani.

Kicsoda ez a Panamoff és mit akar? kérdezte a Fővezér.

— Az ombrella di guerra! Persze, persze, emlékszem már! Magnifico! Vezessék csak be a derék Panamoffot!

Bevezették. Torzonborz, szakállas, vörösképű, vastag termetű orosz volt, feketébe öltözve; hosszúkás, láthatóan nehéz csomagot cipelt magával. Mellét sok rendjelszalag diszította, de érmeit nem tette fel, csak a legértékesebbet, a Nagy Tolvajrend aranyérmét, az álkulcsokkal. Meghajolt Eccellentiaja előtt, letette csomagját s szélesen vigyorogva szólt:

— Cadorna Atyuska, elhoztam neked az én di-

cső hadiombrellámát. Ha megveszed, s okosan élsz vele, soha egyetlen katonád sem fog megázni, én belőlem pedig milliomos lesz. Láthatod ebből, hogy kétszeresen jól teszel vele, ha megveszed.

Cadorna Atyát előntötte a fenséges harag, rákpiros arccal, dűhtől remegve ordította:

— Micsodát? Ez a muszka pondró tegezni merészel Engem? Haha! Engem? És tegezz! !! Dobjátok ki a nyavalyást!

Karabinierik rohantak elő s neki akartak esni Panamoffnak, de ez a leggyorsabb hidegvérrel s változatlan szélességű mosollyal szólt:

De kérlek, Atyuska, hiszen mi, oroszok magát a felséges Cár Atyuskát is tegezzük, hát hogyan sértődhetél meg ennyire? Különben is ha akármiféle más uralkodóval is beszélünk és azt mondjuk: „Felséged,” hát az nem tegezés?

(Folyt. köv.)

Szomorú emlékezések az Isonzó-pokolból.

Olasz harctér, 1916. jan. 16.

Végre ujsághoz jutottam. *Lovčen*, a babonás, legendás *Lovčen* a miénk. Istenem, hány emberünk sóhajtotta minden lépésnél — amit elfoglaltak — a legkedvesebbjének a nevét? Hány világ kimulásába került egy szokatlan nevű hegy? Hány szem nem fogja többé látni az enyhe hajlású hazai dombokat? Hány üveges szem utolsó pillantása viszi magával a *Lovčen* szakgatott, színes falainak konturjait? — Még egy hír! Montenegró letette a fegyvert. Örülünk, de nem teljes az öröm. Ott van minden kacagás mögött valami siró hang is. Talán az otthoni árvák, özvegyek zokogása? Vagy talán egy hazátlan nép sóvárgása? Nem tudom! Talán mind a kettő! — De vigadjunk, hiszen *győztünk!* Egy ellenséggel kevesebb *most* és eggyel több a béke napjaiban. Hány ököl fog görcsösen összeszorulni nevünk hallatára? Hány asszonyi szemből fog a fájdalom, az emlékezés keserű könnyeket sajtolni, ha a *Lovčent* említik?

— Ki törődik *most* azzal?

1916. január 31.

— Nem érzek a harctérből semmit, csak nyugtalan bizonytalanságot. Türelmetlenségei: bárcsak történe már valami! Semmi esemény, amit érdemes lenne megemlíteni. Itt nincs érték, nincs idő, nincs nyereség, nincs semmi, ami *otthon* egész életeket tölt ki. Ami *ott* egy hétre hangolt volna le, *itt* csak egy pillanatra van szűnkben.

A másik percben a kártya elfeledteti. Az egész énünket a nemtörődomség uralja. Ennünk lesz mit holnap is — adnak. És olyan érdekes így az élet. Ha lefeksztem, nem tudom, nem jön-e az éjjel parancs a továbbmenetelre? Nem tudom, hogy ezt a mondatot itt fejezem-e be? Hogy a cigarettát, melyre rágyujtok — elszívom-e végig? És ez olyan furcsa ízt ad az álomnak, a cigarettának, mindennek.

Mindig azt vallottam: *minden mindegy*. Sokan nem bírják megérteni, hogy lehet ez felelet mindenre?

Hogy adhat ez olyan nagy megngugvást? Olyan fá-sult nemtörődomséget? Pedig így van! Ha tovább kell menni — megyek: minek maradnék itt? Ha maradni kell — maradok: minek mennék? A kulturából annyi maradt meg bennem, hogy mindennap mosakszom — ha van víz! Ha dolgom nincs — alszom, vagy kártyázom. Irok lapokat, várom a választ. Ha nem jön? Bosszant egy percig, aztán elfelejtem. Élek, mert — élek. De hogy miért? Nem is próbálom megmagyarázni.

Furcsa élet: nincs tartalma, nincs célja, nincs törekvése. Amit elérni akartam nem itt van, hanem teljesen más világban. Dolgozom, mert kell, de nem akarok jobb lenni, mint a többiek. Minek? Vajamikor akartam *más* lenni, mint a többiek, hogy meglássonak s ezért dolgoztam. De hamar vége a vágyának, vége az akaratnak. Miért? Felelet nincs!

Próbáltam magamat megismerni. Érzéseimet, gondolataimat megérteni. Nem bírtam. Mikor azt gondoltam, hogy megtaláltam a *miért* kulcsát, azt vettem észre, hogy sötétségbe jutottam. Hogy nem érzek, nem látok és nem tudok semmit. Vissza kellett fordulnom. És helynyugodtam. Nem úntam meg az életemet, hiszen még arra sem érdemes, hogy megunja az ember. Csak élek, mert nem tehetek mást.

Sokszor eszembe jut számadásos éjszakákon, amit átéltem mostanáig. Furcsa perspektíva: — Látok arcokat, felbukkannak egy percre s megint eltűnnek. Percek, órák, csókok emléke lép ki a multból. Régen érzett lángok melegítenek. S már-már elfelejtem, hogy hol vagyok . . . De a világító rakéta elzavarja a multat s megint itt vagyok. Ilyenkor úgy fáj látni, hogy a hegynék pontosan megrajzolható éle van. Fáj minden, ami pozitív. Vágyom az illúzió, a képtelenség, a mese után.

— Gáztamadást jeleznek.

J—a.

Hírek.

Elly barátom,

te kócos, kedves álmódó lelkű Pieró! Köszönöm sok kúsa betűdet, köszönöm kúsa betűid szárnyán küldött rajongó lelkedet. Amit én *most* oly nagyon nélkülözők, a lelki muzsikát, a napfényben áttűzesedő kedves baráti szívet, a szépet, a földtelent, a megtisztítót, azt kaptam meg tőled! Magamhoz öllelek gondolatban és szinte könny buggyan föl fáradt szememből, míg rád gondolok. Így találkoztunk, mint két iskolásfiú, akit egy padba ülletnek, vagy mint két életunt beteg, az őszi nyirkos országuton. Peregtek a napok . . . és elváltunk mire lelkünk egymáshoz tapadt, átérzőn . . . a katonavonat viitt engem, újra viitt tovább . . .

Május estén, egy kis város vadszöllővel befutott udvarán, virágzó orgonák között fülembé alliterál minden szavad:

— Szépséges szép mostanában ez a hideg élet. Olyan, mint a hideg, márványszivű szobor-asszonyok gyönyörűséges, ostoba százszorszépsége, kiknek nem kívánatos a mosolyuk, fagyos a megnézésük, unalmas muzsika a szavuk, kiábrándító a kacagásuk, akiknek szépségében senki sem leli örömét, talán még a tükör sem. —

Behajlik ablakomon hódító virágerdejével egy körtefa. Beletemetem a fejemet csokoládzó darazsak közé, a mámoros illatba, tele szívom magamat tavaszszal, — fehér leszek a hulló szirmoktól. Belebámulok ebbe a virágos életbe . . . Fájni kezd az élet! Mennyi virág! Mintha csupa kacagás kergetné egymást a hulló szirmok között, kacagás, amelyik oly gyermeki tiszta, mintha a felhők czüst-fehér báránykáinak a nyakán csegettének tiszta szavú aranycsengőit az angyalok.

Sok a szín. Sok a virág, sok az illat, szinte unalmas ez a sok virág, szinte unalmas ez a sok illat. Az orrom nem érzi az illattól az illatot. A szemem nem látja a fehérétől a fehéret, a rózsaszíntől a rózsaszínt. Mert minden csak fehér és rózsaszín. — Az egyik olyan fehér, mintha kis gyermek kacagna a fülemben, a másik csak éppen annyira rózsaszín, mint az első, szerelmes leány-csók; van, amelyikben már több a szín, olyan mintha asszony adná, de fiatal, most lett asszony. Némelyik feltűnő, határozott színű, mint az öntudatos asszony csókja, amit szeretőjének ad. Unalmas, mondom neked, unalmas ez a sok szépség.

Nem vetted-e észre édes öreg sensibilibs lelkű Barátom, milyen furcsa az, hogy egyik ember mindenben örömet lát, a másik mindenben szenvedést. Az egyik ember örül a színeknek, a muzsikának, a pénz-csengésnek, csóknak, szerelmeknek, fehér keblű asszony perzselő birásának, — a másik szenved mind emiatt. Mintha az embereknek csak kétféle színű szemük volna: rózsaszínű és fekete.

És mi . . . fekete szemű emberek hiába is tennék rózsaszínű szemüveget a szemünkre, feketén lát akkor is szemünk . . . nehéz tónusú a világ . . . Hullhat a mi fejünkre a világ minden virága, fűrödhetünk mi ezer szűz hajának mámoros illatában, lehet a mienk a legfehérebb asszony legpirosabb csókja . . . mi, — szegény Barátom sirni fogunk, a mi szívünk fájni fog, mert a mi szegény, groteszk piero-szemünk fekete.

Elly Barátom!

Éjfél felé jár az idő, májusi éjféli . . . szép, izzató, friss csókos éjféli felé . . . És mert az én szemem a Tied, piero-szem, feketén látó, ködfátyolos . . . búcsúzom Tőled. Hiába van május este . . . fáradt vagyok . . .

Melegen ölellek kócos fejű kedves Testvérem!
A Te öreg barátod.

Füzi.

A m. kir. 39. honvéd gyalog hadosztály parancsnokság Juhász László ezredest bucsuztató parancsa. Juhász László m. kir. 9. honvéd gyalogezredbeli ezredes, a m. kir. 16. honvéd gyalogezred parancsnoka a Honvédelmi Miniszteriumba rendeltetett be szolgálatiételre. Ezen kiváló törzstiszt a háború kezdetén mint a 9. honvéd gyalogezred egyik zászlóaljának parancsnoka, majd 1915. október havától 1916. április haváig ugyanezen ezredben mint helyettes ezredparancsnok szerzett maradandó érdemeket, majd 1916. április havától kezdve mint a 16. honvéd gyalogezred parancsnoka működött s több, remek sikertű támadás füződik nevéhez. Érdemeit legfelsőbb helyen ismételtén magas kitüntetésekkel ismerték el, de elismeri azokat bajtársainak és alárendeltjeinek őszinte tisztelete, ragaszkodása és nagybecsülése is. A hadosztály kötelekéből való kiválása alkalmával — midőn e felett őszinte sajnálatomat nyilvánítom, — egyszersmint közel 4 évi, megszakítás nélküli és sikerekben gazdag haretéri működéséért hálás köszönetemet és teljes elismerésemet fejezem ki. Új beosztásába mindnyájunk azon őszinte óhaja kíséri, hogy ottani működését is a legszebb siker koronázza.

Breit altábornagy s. k.,

Személyi hírek az ezrednél. *Szabadság:* Köszler Géza százados, Münszter Jenő főhadnagy, Kondor Miklós t. hadnagy, Köpf Rezső t. hadnagy, Mariády Dezső t. hadnagy, Szász Sándor t. zászlós és Bérés János t. zászlós 14 napi szabadságra mentek. *Vezenyélés:* Hüger Gottfried t. főhadnagyot a m. kir. 39. honv. gyal. hadosztály par.-sághoz vezenyelték.

Zászlóaljparancsnok változás. Szidon Imre őrnagy átvette Köszler Géza századostól az I. zlj. — parancsnokságát Köszler százados 14 napi szabadsága letelte után az ezredtörzshöz vonul be.

Tiszti kitüntetés Komlós Árpád tart. hadnagynak (R. K. 55. sz. szem. ügy.) Ó Felsége a legfelsőbb dicsérő elismerést a kardok egyidejű adományozása mellett, az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartása elismerésüül legkegyelmesebben adományozta.

Szemlék. *Lőrő Karg* János gyalogsági tábornok f. hó 3-án megszerte mellette a pótzászlóalj kötelekébe tartozó alosztályokat, mely alkalmattal kiemelte úgy a C" tart. tiszt. iskola hallgatóinak, mint a pótzászadok legénységének jó kikepzését. *Mestiz: János* ezredes, kerületi parancsnok helyettes f. hó 6-án tart. tit szemléje alkalmából teljes megelégedését fejezte ki.

Raith Antal alezredes, pótzászlóalj parancsnoka eltávozott a várpalotai gáztanfolyamot tanulmányozni. A pótzászlóalj parancsnokságot visszatérteig Niedermann Béla százados vette át.

Személyi hírek a pótzászlóaljnál. *Hoczman* Rezső alezredes és *Kovács* Béla százados g. t. mint csererokkantak bevonultak a pótzászlóaljhoz. *Joós* Lajos tart. hadnagy, közel-harc eszköz tiszt a m. kir. honv. gáztanfolyamra Várpalotára útbaindult. *Zombory* Albert tartalékos főhadnagy üdülési szabadságra ment Sátoraljaújhelyre. A kerületi parancsnokság döntéséig üdülési szabadságra mentek: *Benkő* Sándor főhadnagy, *Györgyfy* Sándor t. főhadnagy és *Torma* Károly t. zászlós Balassagyarmatra. *Réz* Géza t. zászlós Selmecbányára. *Meissner* Ignác népf. hadnagynak 8 heti egészségügyi szabadságot engedélyezett a kerületi parancsnokság Mátyásfalvára. *Lelöczki* Ferenc tart. zászlós bevonult tanulmányi szabadságáról. *Tóth* Lipót t. had-

nagy Iglóra ment a kerületi géppuskás tanfolyamra. *Wertheimer* Zsigmond népf. főhadnagy a zlj. orv. főnök véleménye alapján a kerületi parancsnokság döntéséig szabadságot kapott Balassagyarmatra. *Braun Ottó* népf. zászlós négy heti egészségügyi szabadságra ment Zágrábba. *Bátki János* szkv. százados, *Gárdonyi Alfréd*, *Valló Tivadar* tartalékos és *Petrusz Pál* népfelkelő hadnagykok útbaindultak Lembergbe, az orosz fogságból visszatért hadifoglyaink táborába. *Fejes István* t. hadnagy bevonult az iglói géppuskás tanfolyamról *Dr. Baum Lipót* népf. főorvos sorozásról bevonult. *Gleinmann János* t. zászlós orosz hadifogságból megérkezett a pótzászlóaljhoz. *Bárdos Ernő* és *Engel Ernő* t. hadnagykok az újonnan felállítandó aratószázadokhoz parancsnokul Wienbe útbaindultak. *Dr. Folkmann Jenő* tart. főhadnagy, *Hummer Géza* népf. főhadnagy és *Singer Árpád* tart. zászlós bevonultak orosz fogságból. *Stollmann Tibor* t. hadnagy g. t. a 2. sz. honvéd tábori kórházba beosztatva, útbaindult Kolozsvárra. *Pamparik Samu* hadapródjelölt visszatért orosz hadifogságból. *Kertész Géza* t. hadnagy bevonult egészségügyi szabadságáról. *Petrusz János* főhadnagyot a m. kir. honv. fényszóró tanfolyamra vezényelték Vácra.

Guttman Árpád t. hadnagy, lapunk szerkesztője Budapestre, a III. sz. sebészi klinikára ment, ahol a harctéren szerzett, régi láb-sérülését operálni fogják.

Niedermann Andor főhadnagy kiténtetése. Niedermann Andor főhadnagyot — jelenleg egy hadsereg kiképző csoportnál teljesít szolgálatot — a másodszori újlágos dicséző elismeréssel tüntette ki Ó Felsőge.

Új rendelet a főiskolai hallgatók tanulmányi szabadságára. A hadsereg főparancsnokság a m. kir. Honvédelmi Minisztériummal egyetértve elrendelte, hogy a főiskolai hallgatóknak adott szabadságolási kedvezmény az ügyvédi, jegyzői, bírói és más vizsgálatok előkészítésére bizonyos hivatások gyakorlásához megkívánt vizsgák letételére nem nyerhet alkalmazást, mivel az ily fajta vizsgálatok a főiskolai tanulmányok keretén kívül esnek. Ily fajta vizsgálatok letételére katonai szolgálatot teljesítő egyéneknek legfeljebb 4 heti szabadság engedélyezhető az esetben, ha legkevesebb 2 év óta tényleges katonai szolgálatban állnak, a háború tartama alatt (A bp. kat. par. ság 111. sz. parancsának 10. pontja.)

Követendő példa. Horkay Gyula főhadnagy az I. és II. osztályú ezüst vitészégi érme után járó pót-díjról lemondva, azt özvegy és árvaalapk javára felajánlotta. Nemes tettéért fogadják ez uton is köszönetünket

Gyász. Lozsády Herczeg Imre bányafőmérnök gyászjelentésen értesítette fiókszerkesztőségünket, hogy fia, ifj. Lozsádi Herczeg Imre ezredünkbeli egyévi önkéntes bajtársunk, folyó évi május hó 2-án reggel 1 óraker életének 21-ik évében Selmechányán elhunyt. Ószinte részvétünknek adunk kifejezést bajtársunk szomorú elmúlása felett.

Szappanos százados szabadságolása. Szappanos József százados 6 hónapi szabadságot kapott.

Tisztek felmentése. *Naményi Miklós* szkv. százados folyó évi május hó 31-ig a tényleges katonai szolgálat alól felmentette a Honvédelmi Minisztérium. *Janisch Alajos* népf. főhadnagy H. M. rendeletre a

katonai szolgálat alól f. évi május hó 1-től fölmentett.

Dr. Takácsy Ákos t. főhadnagy dicsérete. Abból az alkalomból, hogy a tényleges katonai szolgálat alól felmentett Dr. Takácsy Ákos főhadnagy bajtársunktól itt búcsúznunk, közöljük az alábbi kivonatot az ápr. hó 27-én kelt 39. sz. Honvéd kerületi parancsnoksági parancsból: A kerületi parancsfőktséghez beosztott dr. Takácsy Ákos főhadnagy a H. M. úr 201363 4. 1918. rendeletével felmentetvén, — tisztii ügyek előadója minőségben töltött 7 hónapi eredményes szolgálataiért a legfelsőbb szolgálat nevében köszönetemet és dicséző elismerésemet fejezem ki.

Illetékek tanfolyamra való vezényléseknél. A hadrakelt sereg valamennyi havidijasa, (jelölt) aki mint oktató, vagy mint hallgató valamely mögöttes, országban felállított tanfolyamba ideiglenesen vezényeltetik, megmarad hadiilletékeinek élvezetében és a hadrakelt seregnél lévő törzsalakulásnál illeték-illetékes. A tanfolyam tartamára illetékes ezeknek a másfélzeres hadtápváltásig. A dohányneműek váltáságát törzstestüktől kapják, és a természetbeni dohányneműeket készpénzfizetés ellenében onnan követelhetik. — (ápr. 30-i ezr. par.)

Szerkesztői üzenetek.

Névtelen, vagy jelíges levelekre nem válaszolunk. Kéziratokat nem adunk vissza.

Füzy Zenta, Addig is, míg levél megy, itt köszönök mindent! — **Érdeklődő** Budapest. A kiállításra nagy apparatással készül a Történelmi Osztály. 2. A körülményektől függ. — **C. Y.** Türelem. A tavasz meghozta a kézirat tültérmelet, várni kell, még sorra kerül. — **G. A. hgy.** Budapest. Köszönjük levelét, 15-e után válaszolunk levélben, ha addig élünk. Egyébként már ideje lenne befejezni a nyaralást! **K. I. hgy. Miskolcz.** Az illető úr valahol Pesten lóg s a kéziratot nem adta ide, míg meg nem győződött arról, hogy az átadott levél nem privát jellegű. Erre nézve az irás későn jött s a kézirat sorsa bizonytalan, amennyiben az illető úr magával vitte Pestre. Udv.

Szerkesztőség és kiadóhivatal Tábori posta 425.

Fiók szerkesztőség és kiadóhivatal Besztercebánya, ahová a lapnak szánt közlemények és előfizetési díjak küldendők. ○ ○

Kiadó: a m. kir. besztercebányai 16. honvéd gyalogezred történelmi osztálya.

Felelős szerkesztő: KUN BERCI.

Bő r és nemibetegek részére
rendelő órákat tart délután

5—7-ig Dr. WEISZ ÁRMIN, az országos hadigondozó besztercebányai o intézetének osztályvezető orvosa. o BESZTERCEBÁNYA, Kossuth Lajos-utca 22.

